UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XC.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

l.cum qdã. ff.de libe. et poſthu. Vel melius dicendũ
eſt, ꝙ dato, ſed non conceſſo, ꝙ dictus Petrus, contra
quem rei uendicatione agitur, teneretur rem unà cũ
fructibus reſtituere iuxta l.cum in rem. ff.de rei uen-
35 dica. † non tamen teneretur rem cum melioramen-
tis reſtituere, illaq; perdere propter eius, & auctoris
ſui bonam fidem, quæ ratione tituli præſumitur, ut
habetur in c.uigilanti.& in c.ſi diligenti. de præſcrip.
& per Abbatem, & Anto.in c.grauis. de reſtitut. ſpo-
liatorum.l.ſi fundi.l.ſumptus.& l. Iulianus.cũ ibi no.
ff.de rei uend.& not.in §.ſi quis à non domino.Inſti.
36 de rerum diuiſio.† Et in terminis in eccleſia, ꝙ in ca-
ſu, quo ipſa in contractu locationis, & emphyteoſis
fuiſſet læſa, & ſic ea eſſet in integrum reſtituenda, ſi-
bique res reddenda, melioramentorum, & ſumptuũ
conductoris ratio habeatur, illaq; conductori debeã
tur, non aũt eccleſiæ acquirantur, quinimmò ẽt in ca
ſu, quo reſtitutio eſſet omninò eccleſiæ faciẽda, ꝙ cõ
ductor poſſit retẽtione uti, donec ſibi de melioramẽ
tis fuerit ſatisfactum, eſt tex.notab. ibiq; Anto. Abb.
& omnes in c.1.in fi.de in integ.reſti.& in c.ad audiẽ
37 tiam.de rebus eccle.non alienan. quia † non decet ec
cleſiã cum aliena iactura locupletari, & ipſa, quæ eſt
auctrix, & cultrix iuſtitiæ, non dẽt pati aliquid iniquũ
alteri fieri, ut in c.1.de alie.feudi.Et ideò quamuis cõ
trahentibus ſe inuicem decipere liceat, quia hæc eſt
propriè natura, & ſubſtantia contractus emptionis,
ut dicitur in l.ſi uoluntate.C. de reſcin. uend. l. item
ſi pretiò.ff.loca.l.in cauſæ.§.idem.ff.de minori.tamẽ
eccleſiæ in ſuis contractibus alium ẽt re ipſa decipe-
re non licet, quoniam non debet cum alterius dam-
no locupletari, ut per gloſam in §. hoc ius. 10. q. 1.
¶ Non obſtat quartum fundamentum, dum diceba-
tur, ꝙ de aliqua relatione ꝑ ipſos aſſumptos facta nõ
conſtat, quoniam ſcriptura notarij, qui fuit de rela-
tione rogatus, non probat, ex quo nõ cõſtat de com
miſſione illi facta, nec de receptione perſonæ ſuæ, ꝙ
is à iudicibus delegatis fuerit ad ſcribenda acta depu
tatus iuxta ea, quæ habentur in d.c. quoniam contra.
Et conſequenter, ſtante hoc fundamento, nihil dici-
tur apparere, per quod cõceſſio facta Andreæ primo
conductori, & emphyteotæ poſſit ſubſtineri, ut latius
ſupra dictum eſt: quia reſponderi poteſt, notoriũ eſ-
ſe, publicum, ac manifeſtum de conſuetudine cõtra-
ria, & de ſtylo cuiuslibet curię, ꝙ notarij maximè in
ijs, quæ ſunt de iuriſdictione uoluntaria, ipſi ſunt de
commiſſionibus ſibi à iudicibus factis rogatis. Et ꝓ-
pterea abſque eo, ꝙ de huiuſmodi ſtylo, & conſuetu-
dine probatum fuerit, ſatis de illis iudici, ut iudici cõ
ſtare dr̃, etiam ſi non allegaretur talis conſuetudo, &
ſtylus: & tanto magis ſi allegarentur, ut habetur per
ſcriben.in clem.appellanti. de appell. & per Anto. &
Abbatem poſt Innoc. in c.præterea.de dila.& in c.ex
parte. il 1.de appella. Vel ſecundo reſponderi põt ex
38 ijs, † quę uoluit Bar.in l.ex ſententia. uer.induco iſtã
legem.ff.de teſtam.tute.& ſequitur Ang.in repetit. l.
ſciendum.ibiq; Alex. in 2.col. ff. de uerb.oblig.quia
de commiſſione alicuius actus facta ipſi notario põt
ipſe notarius eſſe rogatus, & maximè in ijs, quæ ſunt
de iuriſdictione uoluntaria. argumento. l. domitius.
cum ibi nota.per gloſam.ff.de teſtamen.& eſt text.in
authen.de tabellio.collatio.4. cum ibi plenè not. per
gloſam. Illud autem, quod habetur in d. c. quoniam
contra, procedit in ijs, quę ſunt de iuriſdictione con
tentioſa, & in quibus ordo iuris ſeruatur. ¶ Quinto
fundamento ex prędictis reſponſum fuiſſe patet, nã
& ſi per teſtes domini Prioris probatum fuiſſe dicere
tur, ꝙ conceſſio in emphyteoſim non fuerit facta in
utilitatem eccleſiæ, ſed potius in damnum, tamen il
lis non eſt credendum, cum non fuerit probatum ip

ſos fuiſſe magis peritos, neque etiam nobil[...]
honeſtiores, quinimmò pro parte dicti Petri [...]
39 etiam nobiles, & honeſti fuerunt examina[...]
tractatur de informando iudicem, non d[...]
nobilitas, & dignitas teſtiũ, ſed eorum peri[...]
litas, an de negotio melius informati, atque [...]
eſſe poſſint, ut probatur in d.c.propoſuiſti.& [...]
ſam.de teſtibus. iunctis ijs, quæ habentur [...]
de uerb.ſignifi. Sed in caſu noſtro conſtat a[...]
fuiſſe peritiores, quoniam ut periti, & pract[...]
aſſumpti, atque electi, & eorum induſtria [...]
cibus approbata, item alii teſtes pro parte [...]
tri examinati melius, ac magis conclude[...]
nunt, ut ſupra dixi, ergo &c. ¶ Præterea p[...]
ſtes domini Prioris concluderent, optim[...]
rent, tamen propter hoc relatio, & conceſſ[...]
ſæ cognitione, & ſolennitate à iure requiſi[...]
uocari non deberet, quia pro parte domi[...]
ad hoc non agitur, neque petitur, ꝙ eccleſi[...]
mem ipſius læſionem aduerſus relationem [...]
ſionem prædictam in integrum reſtituatur, [...]
40 ſupra in ſimili dicta fuerũt. Vltimo † Prior [...]
uendicatione, & dicendo eccleſiam eſſe d[...]
præſupponit nullum dominium ſpectare, [...]
nes reum conuentum, & conſequenter con[...]
ipſo iure nullam fuiſſe.c. 1. de reb.eccl. non [...]
in 6. c.nulli.extra eod. titu. & d. c. ſine excep[...]
enim aliqua fuiſſet, & ualida, quamuis reuoc[...]
ex ea ius, & dominium utile in emphyteot[...]
translatum iuxta ea, quæ habẽtur in l.3.§.ex[...]
ff.de acquirẽ.poſſeſſio.in l.ſi ut certo.§.ſi d[...]
41 hiculum.ff.commoda.& in d.c.ad audien[...]
uerò, qui reſtitutionem in integrum pe[...]
contractum, præſupponit contractum [...]
quin reſtitutio in integrum non ualeret, [...]
c.1.de in integrum reſtitutio. & in d.c. ad a[...]
& eſt tex.in l.in cauſę.§.Pomponius. in fin[...]
ibique glo. ff. de minorib. & l.3.ff.rem rata[...]
Et ſic Prior eſſet ſibimet contrarius, quoniam [...]
actus ualeat, & non ualeat, ſunt contraria [...]
petendo in hoc iudicio reſtitutionem, non [...]
dus.l.1.C.de furtis.l.ubi repugnantia. ff. de [...]
& habetur plenè per Bartolum in l. naturaliter [...]
hil commune.ff.de acquirenda poſſeſſione [...]
tur omnibus, & ex aliis, quæ poſſent excogita[...]
cludo partes domini iudicis eſſe debere in [...]
do prefatum Petrum à petitione dicti domini [...]
ris, qui cum temerè litigauerit, eſt in expenſis [...]
nandus, iuribus uulgaribus. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Emptionis, & uenditionis contractus eſt, quando adeſt re[...] lis, & pretium certum.*

Licet contrahentes emptionem, & uenditionem expreſſe [...] minauerint, nu. 8.

2 *Vſusfructus, & uſus rei uendi poteſt.*

3 *Pretij ſolutio in incertum tempus mortis collata emptio[...] tractum non alterat, quin dicatur emptio.*

4 *Pretij ſolutio in contractu emptionis poteſt in diem, & [...] prorogari, atque differri.*

5 *Emptionis, & uenditionis contractus, in quo aut læſio [...] diam iuſti pretij, aut dolus quoquomodo interuenit, [...] uel reſpectiuè reſcindendus.*

Et an referat, an læſio ab initio, uel ex poſt facto interue[...] num. 24. & 25.

7 *Precariæ contractus quando, & quis dicatur, et quid, & [...] in ea dari, et cõcedi poſſit ad hoc, ut cõtractus ualeat, [...]*

9 *Emptionis, & uenditionis nominatio quandoque uendi[...] neceſſario non infert.*

10 *Vſumfructum emens ex eo, quòd celebrato contractu [...] mortuus fuerit, læſus dici non poteſt.*

1 *Vſusfructu alicui aßignato, is iuris præſumptione per triginta annos uiuere præſumitur, in quacunque ætate fuerit.*
2 *Emptio fructuum naſciturorum, iactus retis, frumentorum in herbis exiſtentiũ, & ſimiliũ, & conſequenter ſpei cuiuſdam ualet, etiam ſi nihil percipiatur, nec aliquo læſionis prætextu reſcindi poteſt, & pretium integrum eſt uenditori ſoluendum.*
13 *Venditione, & emptione contracta, ſi traditione rei nondum facta, & pretio nondum ſoluto, res tota perierit, aut aliud damnum, ſiue periculũ abſq; dolo, & culpa uẽditoris circa rem euenerit, totum periculum, & damnum ad emptorem pertinet.*
14 *Contractus innominatus iudicatur ſecundum naturam contractus nominati, cui magis aſsimilatur.*
15 *Precariæ contractus ſpecies quot ſint, & quot modis fiat.*
16 *Vſurarius contractus non eſt, quando quis dedit alicui mille pleno iure, & irreuocabiliter cum pacto, quòd ipſi danti ſingulis annis eius uita durante decem pro centenario ſoluere teneatur.*
17 *Et an, & quando huiuſmodi contractus licitus eſſe dicatur.*
18 *Conceſsio rei immobilis ſi fiat alicui ad utendum, & fruendum, donec uixerit, & non ultra, & in recompenſationem rei ſic conceſſæ recipiens ipſi concedenti rem, uel certam quantitatem pecuniæ pleno iure ipſi acquirendam det, ſeu dare promittat, contractus precariæ, uel illi ſimilis dicitur celebrari: & quid, & quantum hinc inde dari, & concedi poſsit, & debeat.*
9 *Conceſsio, ac contractus huiuſmodi etiam ab alio, quàm ab eccleſia fieri poteſt.*
0 *Precariæ contractus eſt etiam de iure ciuili, & in perſonis ſecularibus licitus, quamuis hoc nomen à iure canonico fuerit impoſitũ.*
21 *Iura loquentia de eccleſiis, ſi nihil ſpecialitatis contineant, in aliis quoque perſonis locum habent.*
22 *Tex. in c. precariæ. 10. q. 2. an corrigat iura ciuilia, nec ne, declaratur.*
23 *Læſio, ob quam contractus emptionis, & uenditionis reſcindi poſſit, quando, & quomodo ſit attendenda.*
24 *Læſio poſt cõtractũ uẽditionis caſu cõtingens ad emptorẽ ſpectat.*
26 *Iuramentum quoad effectum, & robur contractus ad hæredes tranſit, ſed non quoad reatum periurij.*

EPITOME.

SIQVIS domum, aut aliam rem immobilem alicui ad utendum, & fruendum conceſſerit, donec ille uixerit, & non ultra, & recipiens in recõpenſationem rei conceſſæ rẽ certo pretio æſtimatã, uel certã pecuniæ quantitatẽ poſt eius mortem ipſi concedenti pleno iure, & irreuocabiliter ei acquirendã dare promiſerit, etſi res ad utendũ, & fruendum conceſſa duplo pluris eſſet, quã res in recõpenſationem dari promiſſa, tamen contractus ualuit, & precariæ cõtractus, uel illi ſimilis dicitur celebratus: & ipſo recipiente etiam poſt unum annum à die prædicti contractus celebrati mortuo, eius hæredes prætextu læſionis contractũ reſcindere, aut aliter annullare nõ poſſunt, ſed ad rẽ, uel pecuniam promiſſam ipſi cõcedẽti dãdã tenẽtur.

CONSILIVM XC.

QVIA initium ſapientiæ eſt timor domini, ideò Dei Optimi Maximi ſuffragio implorato, ad infraſcriptam cõſultationem deuenio: in qua præſuppoſita ſerie facti mihi exhibita, iuris eſſe uidetur, ꝙ contractus inter do. Rogerium ex una, & Pompeium, ac do. Ioannam coniuges ex altera initus ſit inutilis, uel ſaltem ob enormẽ læſionem dictorum cõiugum reſcindi poſſit. Primo, quia aut uolumus hunc contractum eſſe nominatũ,
1 uidelicet emptionis, & uẽditionis, †prout ille ex eius facie pro tali eſt habendus, cum adſit res uenalis, quę de ſubſtantia huiuſmodi contractus requiritur, ut in l. nec emptio. ff. de cõtrah. emp. uidelicet vſusfructus,
2 ſeu uſus domus ex parte do. Rogerij, † qui uſusfructus uendi poteſt. l. neceſſario. in fi. ff. de pericu. & cõmo. rei uendi. Inſtit. de uſufru. §. 1. iuncto §. fi. cum gl. Inſtit. de ſeruit. urbanorum prædio. item certum pretium, uidelicet librarum ſexcentarũ, ex quibus duobus contractus iſte perficitur, ut in §. pretium. Inſtit. de empt. & uenditio. l. 1. & d. l. nec emptio. ff. de contrahen. emp. & l. 2. ff. locati. & licet pro parte dictorũ coniugum fuerit promiſſum prædium, & ſic potius ꝯctus innominatus, ſeu permutationis uideatur, tamen ex quo dictum prædium fuit certo pretio librarũ ſexcentarũ æſtimatũ, iudicandus eſt ꝯctus emptio
3 nis, & uenditionis. l. 1. C. de rerum permuta. †Nec alterari uidetur ex eo, ꝙ aſſignatio, ſeu ſolutio dicti pretij fuerit in incertum tempus mortis dictorũ cõiugũ collata, quia & ſi tẽpus illud incertum ſit, qñ, eſt tamẽ certum, an, l. dies incertus. cum ibi not. ff. de condi. &
4 demon. Ac etiam † pretii ſolutio in ꝯctu emptionis poteſt in diem, & ad tẽpus prorogari, atq; differri. l. ita autem. Inſtit. de inutil. ſtipul. l. cedere diem. ff. de uerb. ſig. §. omnis. Inſtit. de uerb. oblig. §. uenditæ. cũ ibi not. Inſtit. de rerũ diuiſ. & in l. curabit. C. de actio.
5 emp. Sed †quando in contractu emptionis, & uenditionis interuenerit læſio ultra dimidiam iuſti pretii, aut dolus dans cauſam contractui, ſeu in cõtractum incidens, aut re ipſa, tunc cõtractus eſt nullus, uel reſpectiuè reſcindendus iuxta ea, quæ habentur in l. eleganter. §. 1. ff. de dolo. in l. ſi quis cum aliter. ff. de verbo. oblig. l. 2. C. de reſcin. uendit. gloſ. in l. item ſi pretio. ff. locati. & c. cum dilecti. extra de emptio. & uendit. cum ibi plenè not. & in caſu occurrenti re ipſa dolus interuenit, quia adeſt læſio ex parte dictorum coniugum ultra dimidiam iuſti pretij, cum uix per annũ integrum morte præuenti domo eis ad utendum, & fruendum conceſſa uix uſi fuerint, & ſi pro tam breui uſu ipſi, uel eorum hæredes prædium æſtimationis librarum ſexcentarũ domino Rogerio præſtare tene-
6 rentur, nempe de illorum enormiſſima læſione appareret, ergo &c. †Nec referre uidetur, an læſionis cauſa ab initio cõceſſionis, an uero expoſtfacto ſuperuenerit. argumento c. dilecti. & c. ſuggeſtũ. extra de decimis. & not. in c. quid per nouale. ibiq; gl. in uer. magnos. extra de verb. ſignifi. ubi priuilegium, eiusq; cõceſſio reuocatur non ſolum, ſi à principio enormiter lædebat, ſed etiã ſi expoſtfacto enormiter lædere incepit. ¶Secundo ſi uolumus dicere, iſtum cõtractũ fuiſſe innominatum, ſeu generali nomine precaria nuncupatum iuxta ea, quæ habentur per glo. & ſcriben. in c. 1. extra de preca. & in c. precaria. 10. q. 2. quia
7 †precaria dicitur quando res ſolũ ad utendũ, & fruendũ uni ad eius uitã conceditur cũ promiſſione ab ipſo recipiente facta de dando ipſi concedenti rẽ poſt mortẽ recipientis, ut factum fuit in caſu occurrenti, iuxta l. iubemus. §. fi. C. de ſacroſ. eccle. & §. ſi œconomus. 10. q. 2. & tunc dicendum eſt, huiuſmodi ꝯctum fuiſſe inualidũ, quia de iure neceſſarium eſt, ꝙ qñ rẽ ſic recipiens ad utendum in recõpenſationẽ uſusfructus conceſſi aliam rem ſuam poſt eius mortẽ pleno iure dare promittit, ipſi fuerit cõceſſà res ad utendũ, quæ ſit dupli pretij. Si uerò recipiens ſtatim, & eo uiuente in recõpenſationem rem ſuam dederit, requiritur, ꝙ res ad utendum conceſſa maioris redditus in triplum fuerit. c. precariæ. il 1. 10. q. 2. Abb. in d. c. 1. in 2. ſpecie contractus precariæ. extra de precar. ubi inquit precariam eſſe quandam præſtationem uſusfructus in recompenſationem proprietatis, uel ecõtra, ut ibi. & d. c. precariæ. & Alex. in l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. col. 20. ff. de dãno infec. ſed domus à do. Rogerio dictis coniugibus ad utendũ, & fruendũ cõceſſa non erat dupli, nec tripli pretij cũ prędio libris ſexcentis æſtimato, ergo cõtractus huiuſmodi nõ uidetᷣ celebratus, prout de iure celebrari debebat, & ideò dicendũ eſt, uel illum nõ ualuiſſe, uel ipſos coniuges ul

tra

tra dimidiã pretij rei ipſis ad uſum cõceſſæ deceptos
fuiſſe,cũ res dupli, uel tripli pretij ipſis cõcedi debuiſ
ſet,ut ſupra, & propterea ꝯctũ ſaltẽ per exceptionem
doli pro parte dictorũ cõiugum, uel ſuorum hæredũ
reſcindendum eſſe. argumento d.l.ſiquis cum aliter.
in fi.& ibi gl.& ſcriben.& habetur in d.c. cum dilecti.
& in d.l.2.ubi Bart.& alij.C.de reſcin.uendit.¶His ta
men omnibus non aduerſantibus, prout rectè intelli
genti minimè aduerſari dicuntur,ꝯriã ſententiã pro-
culdubio veriorem eſſe exiſtimo,ꝙ ꝯctus,ut ſupra,&
prout ĩ facto proponitur, celebratus dicatur ualidus,
& de iure firmus, ſiue illum nominatũ emptionis, &
uenditionis eſſe uelimus,ſiue innominatũ emptioni
ſimilem, ſiue ꝯctum precariæ, quem ẽt innominatũ
appellat glo.in d.c.1.de precar.ibiq̃ue Imol. Nã præ-
ſuppoſito, ꝙ hic fuerit ꝯctus uenditionis uſusfructus
ex parte do. Rogerii,& emptionis ex parte dictorum
coniugum, qui libras ſexcentas in recõpenſationem
8 uſusfructus poſt eorũ mortem promiſerũt,quia †res,
& pretium certum emptionem, & uenditionem ar-
guunt,licet contrahentes expreſsè emptionẽ, & uen
ditionem non nominauerint.l. naturalis. §. & ſi qui-
9 dem.ff.de præſcrip.uer. †ſicut etiã qñque è conuerſo
nominatio emptionis, & uenditionis neceſſario uen
ditionem eſſe nõ infert.l.inſulam.ff.de præſcrip. ver.
concludendum eſt huiuſmodi ꝯctum ualuiſſe, cum
nihil eius ualiditati repugnet, non enim apparet ip-
ſos coniuges fuiſſe ad contrahendum dolo inductos,
iuxta d.l.eleganter. §.1. nec circa rem dolum, qui in
10 ꝯctũ incidit,uel re ipſa interueniſſe: †nam ipſi in pri-
mis ſciuerunt,ſeu ſcire debuerunt uſumfructum em-
ptione,uel alio modo quæſitum morte vſufructuarij
recipientis de iure finiri,& extingui.§.finitur.Inſtitu.
de uſufruct.l.neceſſario. in fi.ff. de pericu. & cõmod.
rei venditę.Emendo ergo uſumfructum certo etiam
magno pretio uidentur cogitaſſe, ſe celebrato ꝯctu
naturaliter illico mori poſſe, quia dies mortis certus
eſt,an,incertus autem,quãdo,d.l.dies incertus. & cõ
ſequenter huic periculo propter ſpẽ uiuendi ſe ſubie
ciſſe videẽtur,adeò,ꝙ eueniente dicto caſu,ꝙ emptor
uſusfructus illico poſtea extinctus fuerit, hæredes ẽt
agere non poſſint,hoc enim ex diſpoſitione,& rei na
tura prouenit,quæ eſt,ut uſusfructus morte extingua
11 tur.d.l.neceſſario.in fi.& præſertim quia †qñ uſusfru-
ctus alicui fuit aſſignatus,is præſumitur iuris præſum
ptione uiuere per triginta annos, in quacunque æta-
te fuerit,ut in l.hæreditatum.poſt prin.verſi.eoq; nos
iure.cum glo.ff.ad l.falcidiam. licet ſecus eſſet,qñ ali
cui uſus, ſeu alimenta conceſſa eſſent, vt ibi in princ.
& rationem diuerſitatis ponunt gl. & ſcrib. ibi. Facit
12 etiam in ſimili, † ꝙ qñ quis fructus ex tali fundo na-
ſcituros emit,illis etiam non natis,emptio tenet,nec
aliquo læſionis prætextu reſcindi poteſt, ſicut ẽt illi,
qui iactũ retis,ſeu captũ piſcium,uel auium, uel miſ-
ſilium emit,contingit, quia ualet emptio, & integrũ
pretium conuentũ uenditori debetur, etiam ſi nihil
captũ fuerit,nã ſpes quædã empta cenſetur.l. nec em
ptio.§.1.ff.de contrahen.emp.& l.ſi iactũ.ff.de actio.
empt.natura enim rei uẽditæ, ac legis diſpoſitio hoc
operantur,ſecundum quam contrahentes contraxiſ-
ſe cenſentur.l.pacta conuenta.ff.de contrah.emp. ha
bemus etiam bonum ſimile in l. ſi fiſtulas. §.frumen-
ta.ff.de contrah.empt.ubi ſi quis certo pretio frumẽ-
ta,q̃ in herbis erant,emit,ſi poſtea aliquo caſu fortui-
to conſueto frumenta fuerunt corrupta, & nihil em-
ptor recollegit,emptio non reſcinditur, ſed dãnũ eſt
emptoris, & ipſe pretium integrum uẽditori ſoluere
13 tenetur,quia ſpes uẽdita fuit:& †tex.in §.cũ aũt. Inſti.
de emp.& uend.inquit,ꝙ ꝯcta uenditione(quod effi-
citur,qñ de pretio conuentum fuit)etiam ſi res tradi-

ta nõ fuerit,& pretium nondum ſolutũ, ut quia ...
fuerit de pretio habita, ſi res petierit, uel aliud ...
ſeu periculum circa illã euenerit abſq; dolo, & ...
uenditoris, totum damnũ, & rei periculũ ad em...
rem pertinet: optimus etiam eſt textus in l.id, q...
ff.de pericu. & cõmod.rei uend. ubi ſi poſt con...
emptionem totus ager perierit,uel totus flum...
cupatus fuerit,periculũ,& dãnũ eſt ſolius emp...
1.C.eo.tit.Poſſent plura alia exẽpla adduci, ſed ...
ritiſſimum alloquar,nõ expedit. Et ideò idem ...
ſupra,concludendũ eſſet, ſi non fuiſſet celeb...
tractus nominatus emptionis,& uẽditionis, ſ...
minatus,qñ cum eſſet ſimilis contractui em...
& uenditionis propter uſumfructum,qui de...
di poteſt, & ob certã quantitatem pecuniæ d...
& promiſſam,de eo iudicandũ eſt,prout iud...
à iure diſponitur de emptione, & uenditio...
14 †contractus innominatus iudicatur ſecund...
rã contractus nominati,cui magis aſſimilat...
ſi quis ſeruum.ibiq̃ue Barto. & alij poſt glo. ...
¶Si uerò,& fortè melius dicamus,contractu...
15 in pũcto exhibito,fuiſſe ꝯctũ precariæ, †cuius ...
ſecundum diuerſas conſuetudines ſunt tres, a...
tuor, prout aliàs legendo declaraui in c.1. ext...
integrum reſtitu.& in d.c.1.de precar. poſt glo. ...
Imol.& alios ſcribentes, & propterea ad cog...
dũ in caſu, de quo agitur, cuius ſpeciei huiuſm...
caria fuerit, operæpretium eſt eas ſingulas b...
enarrare, nam qñque fit precaria ad lõgum te...
qñ res conceditur nõ gratis, ſed ut aliquid an...
ſoluatur,cum pacto renouationis non de 29. ...
29.annos,prout fit in emphyteoſi,ſed de qui...
in quinquennium perpetuo,ut in c.precari...
q.2.d.c.1.extra de precar.ibiq̃ue Imo.Abb. ...
gl.& hic non eſt caſus noſter.Secundo fit p...
res ab eccleſia gratis ob merita p̃cedẽtia ad ...
preces alicuius cõceditur.c.clerici.16.q.3.c. ...
q.2. & c. poſſeſſiones. 16. q.1. & tunc quædã ...
uſusfructus cenſetur, à quo tamen in tẽpore ...
tionis differre cenſetur, ut inquit Abb. poſt gl. ...
c.1.quæ ſpecies ẽt caſui noſtro non adaptatur. ...
ſpecies precariæ fit ex loci conſuetudine alio m...
quã doceant glo.Abb. & alii in d.c.1. & prout ...
16 neceſſitatis eccleſiæ uidi obſeruari, † ꝙ aliquis ...
illi mille pleno iure, & irreuocabiliter cũ pacto ...
cleſia ipſi danti ſingulis annis durante eius ui...
pro centenario ſoluere teneatur: qui ꝯctus nõ ...
tur uſurarius,quia nec uerum,nec præſumptu...
tuum interuenit,propterea quod mille pleno i...
irreuocabiliter eccleſię acquiruntur contra na...
mutui.l.2. in princi.ff. ſi certum peta. & collig...
diffinitione uſuræ, de qua habetur in rub.extra d...
ris.ſine quo mutuo uſura cõmitti, & eſſe non p...
c.conſuluit. de vſuris. & in d. rubrica, ubi ple...
17 dixi. An autem † hic contractus alio reſpectu ...
licitus, ſunt aliæ circunſtantiæ inſpiciendæ, ...
dans mille eſſet ſenex, & talis conditionis, q ...
pore mori ſperaretur,licitus eſſet, ſin autem ...
uenis,de cuius uita longa ſpes foret,iuxta ea, ...
bentur in l.hæreditarium.ff.ad l.falcid.adeo q ...
militer ipſe annuatim percipiendo poſſet lon...
iorem ſummam pecuniarum,quã eſſent mille ...
pere, tunc licet contractus huiuſmodi ex tali ...
non poſſet vſurarius cenſeri,tamen quis ſalu...
nè conſuleret, ſi à tali contractu ceſſaret, cũ hom...
cogitationes omnipotenti Deo occultari nequ...
ut in ſimili inquit tex.in c.in ciuitate. extra de u...
ac ẽt in terminis inquit Bal.in l. ſi pater. C. de in...
teſtam.& facit id, quod uoluit gl.in d.c.precar...
10.q.2.in verbo duplũ. cõſiderando ætatẽ recip...

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rem ad utendum ab eccleſia, an ſit ſenex, ſeu debilis,
uel iuuenis, & robuſtus. Sed neq; in hac precarię ſpe-
cie nos ſumus. Quarto mō etiā † ꝯctus precariæ, uel
illi ſimilis de iure celebrari pōt, cōcedēdo alicui rē
īmobilē ad utendū, & fruendū, donec ille uixerit, &
nō ultra, & ipſe recipiēs in recompēſationē rei cōceſ-
ſæ det, ſeu dare p̄mittat rem, uel certā pecuniæ quan
titatē ipſi concedēti pleno iure acquirēdam, in quo
tamē ſit differentia, an recipiens ſtatim tēpore con-
ceſſionis in recōpenſationē, ut ſupra, dederit, & aſſi-
gnauerit pecuniā, ſiue rem certā, ꝗa tunc concedēs
rem maioris ſummæ in triplum, quā fuerit res in re-
compenſationē tradita, poteſt concedere, an uerò re
cipiens rem, ſeu pecuniā in recōpenſationē aſſigna-
uerit ſolum poſt eius mortē pleno iure acquirēdam,
qm̄ tunc res, quæ conceditur ad utendum, poteſt eſſe
maioris pretij in duplum, quā ſit ſumma, uel res in re
compenſationē data, ut hæc omnia probantur in d.c.
precariæ il. j. & not. per glo. & latius per Archi. ibi, qui
per illum text. inquit eccleſiam, ſeu prælatum eiuſdē
non poſſe uſumfructum rei eccleſię concedere ultra
duplum, uel triplum redditurum rei, ſeu proprietatis
in recompenſationē conceſſæ, nec ultra mortē reci-
pientis, alioquin precaria non ualeret. ¶ Et † quam-
uis tex. in d.c. precariæ. & alia iura ſimilia uideantur
loqui in eccleſia, à qua res alteri ad utendum conceſ-
ſa fuiſſet, tamē hoc idem dicēdum eſſet in quolibet
alio etiā ſeculari, quia ſi in eccleſia, cuius bona aliena
ri prohibētur. c. nulli. de rebus eccle. non alien. & con
ſequēter etiā ad utendum, & fruendum in uita alicu-
ius concedi, cum talis conceſſio dicatur alienatio. c.
non liceat. 12. q. 2. & l. fi. C. de rebus alien. nō alien. hu-
iuſmodi cōtractus precarię, ut ſupra, factus permiſſus
dicit. d.c. precariæ. & habetur in d.c. 1. de precar. mul
to magis hoc dicēdum eſt in alijs perſonis etiā ſecula
ribus, quibus regulariter permiſſum eſt de rebus ſuis
diſponere, illaſq; alienare. l. in re mandata. C. manda.
l. non uſq;. ff. ſiquis à par. fuer. manum. & §. per tradi-
tionē. Inſtit. de rerum diuiſ. & p̄ſertim hoc dicēdum
eſt, quādo ꝯctus precarię fieret iuxta formā à iure ci-
uili permiſſam, ut habetur in l. iubemus. in §. ſanè. qui
eſt §. fi. C. de ſacroſ. eccl. & in. §. ſiquis autē. & in §. hęc
igitur. in auth. de non alien. aut permu. reb. colla. 2.
nec nō in §. ſi uerò aliquis voluerit. & in. §. ſi quis uo-
luerit. in auth. de alien. & emphy. coll. 9. de quorū iu-
rium diſpoſitione Gratian. in trac. quem in 10. q. 2.
facit de cōtractu precarię, mētionē facit ante d.c. pre
carię. cum ſequētibus. Ex quibus † infertur, ꝙ licet iu-
ra ciuilia proximè relata non appellent contractū il-
lum hoc ſpeciali nomine p̄cariæ, tamen attento hoc
effectu, ꝙ ad preces recipiētis fieri cenſetur, ut in di-
ctis iuribus, iura canonica illi contractui hoc nomen
precariæ impoſuiſſe videtur, quia de illo in dicto tra-
ctatu p̄cariæ loquuntur, ueluti etiā eſt de mēte Alex.
in d. l. ſi finita. §. ſi de uectigalibus. col. 20. & gl. & Imo.
in d.c. 1. de precar. ut quādo aliquis uſu rei īmobilis
alterius puta laici, uel eccleſiæ indigēs rogauit dn̄m,
ut rem illam ſibi utendā, & fruendam ad certū tēpus,
aut uſq; ad eius mortē concederet cum pacto, ꝙ reci
piens ipſi concedenti certam pecuniā daret, uel rem
immobilem tanti redditus, quāti eſſet res ſibi ad utē
dum conceſſa, ut in dictis iuribus proximè allegatis.
nam ſi in eccleſia, ut dixi, contractus hoc modo cele-
bratus eſt licitus, & permiſſus, ut ī dictis iuribus, mul
to magis hoc idē in perſonis ſecularibus dicendū eſt
per prædicta, & argumēto auth. multo magis. C. de ſa
croſan. eccl. & C. de epiſc. & cleri. & ſi diceretur dicta
iura ciuilia loqui de eccleſijs rem ſuam ad utendum,
ut ſupra, concedentibus, idem tn̄ à maioritate, uel ſal
tem identitate rationis in aliis perſonis etiā ſeculari-
bus eſt dicendū. l. à titio ff. de uerb. oblig. & argumen
to eorū, quæ habētur in c. 1. de noui oper. nunc. & in
21 c. 1. ubi dixi, extra de conſtit. † quis enim negabit, iu
ra de eccleſijs loquētia, nec aliquid ſpecialitatis con-
tinētia in alijs perſonis locū habere? Certè nullus, ar-
gumēto l. illud. ff. ad l. aquil. & ſecundū hunc vltimū
modum contrahēdi, & faciēdi contractū precariæ ui-
detur contractus, de quo agitur, inter dn̄m Rogeriū
ex vna, & dictos coniuges ex altera celebratus, ut ex
inſpectione inſtrumēti producti clariſſimè apparet.
Et ideò concludendū eſt, illum fuiſſe, & eſſe licitum,
& de iure ualuiſſe per prædicta. ¶ Nec verū vr̄, ut ali-
qui fortaſſe dixerunt, ꝙ iura ciuilia proximè allegata
uideantur correcta per tex. in d.c. precariæ. 10. q. 2. dū
loquitur de duplo, aut triplo, iura uerò ciuilia requi-
runt ſolum rem eiuſdem redditus in recompenſatio
22 nem aſſignari. Quia † in primis negatur, illa fuiſſe cor
recta, neq; hoc eſt dicendum c. cum expediat. de ele-
ctio. in 6. l. unica. C. de inoff. dot. & glo. & doct. in d.c.
precariæ. il j. non præſupponunt, illa fuiſſe correcta,
ſed loqui in diuerſis caſibus, ut ex uarijs ſolutionibus
glo. Dominici, & aliorum in d.c. precariæ. colligitur.
Prętęrea dicta iura ciuilia magis ad fauorē eccleſiarū
diſponunt, quam tex. in d.c. p̄cariæ. illa. n. uolunt om-
nino in recōpenſationem rei ad utendum ab eccleſia
conceſſæ dandam eſſe rem eiuſdem ualoris, & reddi-
tus, ſed tex. in d.c. p̄cariæ. permittit, ut eccleſia ad utē-
dum, & fruēdū rem maioris redditus in duplum, uel
triplum, quàm ſit res data eccleſiæ pleno iure in recō
penſationem, concedere poſſit. Ergo inconueniens
eſſet dicere, ꝙ iura canonica, quę ſemper magis eccle
ſijs, quàm alijs perſonis maximè ſecularibus fauere
ſolent, ut in l. 1. & per totū C. de ſacroſ. eccle. & extra
de immun. eccleſ. & magis, quàm iura ciuilia, dicerē-
tur corrigere dicta iura ciuilia, quæ in hoc magis ec-
cleſijs fauent, quàm canonica. Et propterea uerius ui
detur, ꝙ per text. in d.c. precariæ. ut homines ſecula
res maximè ad dandum res ſuas pleno iure eccleſiæ
inuitentur, fuerit ampliatum illud, quod per ius ciui-
le erat in dictis iuribus introductum, ut recipiēs rem
ab eccleſia ad utendū non ſolum rem eiuſdē ualoris,
& redditus dare poſſit, ut in dictis iuribus ciuilibus,
ſed etiā rem longe minoris redditus, dūmodo res ab
eccleſia conceſſa nō ſit maioris redditus in duplum,
ſeu triplū iuxta diſtinctionē d.c. p̄cariæ. & hoc quoad
intellectū d.c. p̄cariæ. ueriſſimū eſſe arbitror, nec ali-
ter dici pōt, ſi iura omnia prędicta rectè inſpiciantur.
¶ Supereſt mō rn̄dendū, illis, quę ſupra in ꝯrium fue-
runt conſiderata, & quæ prima fronte cōcluſioni p̄di-
ctæ multum aduerſari vidētur, & primo nō refragat̄,
ꝙ ꝯctus, de quo agitur, uideatur ꝯctus emptionis, &
venditionis, uel ſaltē innominatus emptioni, & vēdi-
tioni ſimilis, ſm̄ cuius naturā regulandus eſt ꝯctus in
nominatus illi ſimilis. d. l. 1. §. ſiquis ſeruum. ff. depo.
cū alijs. Sed cōtractus emptionis, & vēditionis eſt in-
ualidus ꝑ enormē læſionē, ꝗ dimidiā iuſti pretij ex-
cederet, ergo &c. Quia huic motiuo rn̄detur primo,
nos nō eſſe in cōtractu emptionis, & uēditionis, nec
in innoīato illi ſimili, ſed in alio genere ꝯctus, ꝗ pre-
caria dr̄, ut dictū eſt, qui hēt ſuā, & diuerſam naturā à
cōtractu uēditionis, & in quo lęſio ultra dimidiā non
attenditur, ut in d.c. precarię il 1. ubi caſus, & ſupra di
23 xi. Secūdo eſto nos eſſe in cōtractu uēditionis, † tamē
dico non debere læſionē illam attendi, quę poſt con-
tractū ſuperuenit, ſed eam, quæ erat eo tempore, quo
contractus fuit celebratus, ut uolunt oēs poſt gl. in d.
l. 2. C. de reſcin. uend. & in d.c. cum dilecti. de empt. &
uēdi. cū ſimilib. ęſtimatio. n. rei illa eſt attēdenda, quę
erat tēpore contractus, nō autē illa, quæ mutata fuit,
& ex poſtfacto ſuperuenit, ut ibi. Sed in caſu occurren

ti ſi

ti ſi læſio enormis, & ultra dimidiã iuſti pretij interuenit, nõ dr̃ interueniſſe tẽpore ꝯ̃ctus, ſed poſt cõtractum ꝑpter mortẽ ipſorũ coniugum, ob quam vſuſ-
24 fructus fuit extinctus, ut ſupra, ergo &c. Præterea † cũ hæc lęſio poſt ꝯ̃ctum perfectũ caſu interuenerit, hoc eſt morte amborũ coniugũ, qui diu ſuperuiuere poterant, certè hæc læſio ad inualidandum ꝯ̃ctum non debet eſſe in cõſideratione, ĩmò per periculum, & dãnum caſu ꝑueniens ad ipſos coniuges, eorũq́; hæredes ſpectare debet. l. neceſſario. in fi. & per totum. ff. de peric. & cõmo. rei uendi. l. 1. & per totũ C. eod. tit. & facit text. in l. ſi ex legati. ff. de verb. oblig. cum ſim. Nec aduerſatur c. ſuggeſtũ. cũ ibi not. cum c. præcedẽti. extra de decimis. ubi priuilegiũ ex cauſa cõceſſum, ſi ex poſtfacto alteri nociuum eſſe ĩcipiat, reuocatur,
25 & in effectu nõ ualet, quia † ibi hoc eſt ſpeciale in priuilegijs, ꝗ de quorũ natura eſt, ut tertio nõ præiudicẽt. l. 1. §. ſi qs à principe. & §. merito. ff. ne qd in loco publico. Regulariter aũt ſecus eſt, maximè in contractu emptionis, & uenditionis, ut in iuribus præallegatis. ¶ Secũdo motiuo ſimiliter ex deductis ſupra pro ualiditate ꝯ̃ctus huiuſmodi colligitur reſponſio, qm̃ cõtractus precariæ ſub hac forma, de qua in inſtrumẽto producto, celebratus iuſtus, & de iure ualidus hr̃ non ſolum in eccleſijs, ſed etiã & multo magis inter ſeculares, ut latius ſupra dixi, nõ obſtante, ꝙ eccleſia rem maioris redditus in duplum, uel in triplum ad utendum conceſſerit. per d. c. precariæ. Et per p̄dicta vr̃ de iure concludendũ, ꝙ contractus in caſu occurrẽti celebratus ualidus fuerit, & ideò ſeruãdus maximè propter iuramentũ, quod debuit ſeruare, ex quo ſine interitu ſalutis æternæ ſeruari poteſt, & ſecundũ quod iura etiã mandant talem cõtractũ ſeruari. c. cum con-
26 tingat. extra de iureiur. cum ſimilibus. Et † quamuis iuramentũ ſit perſonale, & ad hęredes iurãtis quoad reatum periurij non tranſeat c. veritatis. extra de iureiur. tñ quoad effectũ, & robur ꝯ̃ctus ad hæredes trãſit, ut per Bald. in l. 1. C. de rebus creditis. & habetur. in c. veritatis. de iureiuran. Ex quibus omnibus infertur, ꝙ ſtante validitate cõtractus, cum ex parte domini Rogerij ꝯ̃ctus fuerit adimpletus, inſtrumẽtum cõtra hæredes dictorum coniugum, etiam illis contradicentibus, exequutioni mandari debet, nec uideo, quid in contrarium de iure urgeat, niſi iura, & fidem contrahentium quis uiolare uellet. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Locatio rei eccleſiæ per conſtitutionem Pauli Veneti ultra triennium eſt prohibita.*
2 *Et de iure communi vltra ſeptennium.* [*& q̃uo hæc procedunt num. 18.*
3 *In alienatione rei eccleſiæ, & monaſterij non ſufficit conſenſu abbatis, uel prælati regularis illius eccleſię, & monaſterij, ſed conſenſus, & auctoritas epiſcopi requiritur, alioquin alienatio eſt nulla, quod declaratur nume. 8.*
4 *Et illi etiam, qui alienauerunt, ſeu locauerunt, non obſtante eorum iuramento, contrauenire poßunt, & multo magis ſucceſſores, nume. 6.*
5 *Res eccleſiæ non ſolita locari quando etiam in perpetuum locari poſſit.*
7 *Alienatio rei eccleſiæ regulariter prohibita ſi facta ſit ex iuſta cauſa, & cum ſolemnitate à iure requiſita, valet, & ſeruanda eſt, & quæ ſit iuſta cauſa, & ſolemnitas requiſita.*
8 *In alienatione rerum monaſterij exempti à iuriſdictione epiſcopi non requiritur auctoritas, et conſenſus epiſcopi, ſed ſufficit auctoritas, & conſenſus ſui prælati.*
9 *Miniſter, ſeu Cuſtos fratrum minorum, & Prouincialis, ſeu Vicarius generalis fratrum regularium dicitur eſſe prælatus.*
10 *Alienari pleno iure, & in perpetuum locari res alicuius monaſterij propter imminens æs alienum cum auctoritate ſui prælati regularis poteſt, & multo magis alienari quoad vtile dominium, & locari ad tempus tantum.*
11 *Locatio, ſiue alienatio temporalis, per quam etiam domi… le transfertur minus præiudicat, quàm illa, quæ … petuum.*
12 *Locatio facta vſq; ad ſecundam, vel tertiam generatione… tur temporalis, & non perpetua.*
13 *In locatione ad longum tempus facta quare conductor … penſionem ſoluat, quàm in ſimplici locatione ad modi… pus, & nu. 16.*
14 *Locatio in emphyteoſim, & vſq; ad ſecundam, uel terti… rationem, & ad longum tempus facta non reſcindi… modicæ penſionis, qua locatio ſimplex ad modicum…*
15 *Et quæ læſio ad hoc, ut reſcindi poſſit requiratur.*
16 *Locatio ad longum tempus de re eccleſiæ quando & … nori penſione fieri poſſet, quam ſi ſimpliciter ad m… pus fieret.*
17 *Locationi de re eccleſiæ ad longum tempus factæ qu… qui locarunt, ſed ſucceſſores quoq; ſtare tenentur.*
19 *Eccleſię rei alienatio, ſiue locatio ad longum tempus … & neceßariam cauſam expoſcit cum cauſa melior… maioris utilitatis.*
20 *Eccleſia quando non obſtante iuramento prælati, & … poſſit aduerſus locationem ad longum tempus, & … perpetuam reſtitutionem in integrum petere.*
21 *Læſio enormis quæ dicatur.*
22 *Læſio, quę dicitur enormis in locatione ſimplici ad modi… pus, non dicitur enormis in locatione ad longum temp…*
23 *Alienatio rei eccleſię ſi valeat, obligatio quoq; bono… cum promiſſione pœnę, & iuramento valet, & ſi per … vel eius prelatum contraueniatur, ad pœnam agi p… ſi alienatio non valeat.*

EPITOME.

LOCATIO de re alicuius monaſterij … tam cõductoris, eiuſq́; filiorũ ad melioratio… pter imminens æs alienũ, ac pręcedẽtibus … religioſorũ dicti monaſterij, & cũ auctoritate … carij generalis, & prælati exempti facta cum … to, obligatione bonorũ, ac promiſſione pœnæ … pro minori penſione, quã res ſimpliciter ad mo… tp̄s locata fuiſſet, ualet, & ſeruanda eſt, etiã ſi … tas epiſcopi nõ interuenerit, & ſi illi per mon… ꝯ̃ueniatur, ꝯductor ad pœnã cõuentã agere p…

CASVS CONSILII.

FRATRES, & religioſi monaſterij ſancti … cobi de Bononia ordinis ſancti Augu… conſenſu, & auctoritate Vicarij genera… cti monaſterij, & totius prouinciæ … diolæ, ac etiam interueniente conſenſu ſubprio… monaſterij omnes legitimè conuocati, & capitu… congregati, & ut vniuerſi, præcedentibus tribus … tibus ſpecialiter, & ſolemniter factis, & ſuper … ſcripta locatione celebratis, locauerunt, & … runt Franciſco Montanario, ac Petro, & Ni… lius filijs, necnon cuidam alteri Franciſco de … & Stephano, Bartholomæo, Nicolao, & Hierony… cti Franciſci filijs pro ſe, & eorum, & cuiuſlibet … rum naturali vita durãte tantum, & non ultra … dam poßeßiones, & petias terræ cum domibus, & … ſuos confines &c. in totũ pro affictu annuo librarum … tum, et cum pacto ultra prædicta, quòd dicti cond… res debeant plãtare vites, & arbores arbitrio boni … necnõ domos reaptare, ædificare, et conſtruere arbi… boni uiri ſecundum morẽ regionis, et duos furnos … ctis rebus locatis ſuis pecunijs, et ſuis expenſis … re, itẽ duo paria caponũ quolibet anno dare: et …